T085 TKL 3 (36) Luận Đại Trí Độ-Phẩm 64-Nguyện Vui Mừng

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 78 363

LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ
QUYEÅN 78
GIAÛI THÍCH PHAÅM SAÙU MÖÔI BOÁN: NGUYEÄN VUI MÖØNG

KINH: Baáy giôø, trôøi Ñeá-thích nghó raèng: Khi Boà-taùt tu Baùt-nhaõ Ba- la-maät, Thieàn Ba-la-maät, Taán Ba-la-maät, Nhaãn Ba-la-maät, Giôùi Ba-la- maät, Thí Ba-la-maät cho ñeán möôøi taùm phaùp khoâng chung laø ñaõ vöôït leân treân heát thaûy chuùng sinh, huoáng gì khi ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Caùc chuùng sinh nghe Nhaát thieát trí maø tin, coøn ñöôïc thieän lôïi, ñöôïc soáng laâu hôn giöõa loaøi ngöôøi, huoáng gì phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, caùc chuùng sinh khaùc haõy neân tuøy nguyeän vui möøng. Khi aáy trôøi Ñeá-thích laáy hoa Maïn-ñaø-la coõi trôøi raûi leân treân Phaät, caát tieáng noùi raèng: Do phöôùc ñöùc naøy, neáu coù ngöôøi caàu Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc thì khieán ngöôøi aáy ñaày ñuû Phaät phaùp, ñaày ñuû trí Nhaát thieát chuûng, ñaày ñuû phaùp töï nhieân; neáu ngöôøi caàu Thanh vaên, khieán ngöôøi aáy ñaày ñuû phaùp Thanh vaên. Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu coù Boà-taùt phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, con troïn khoâng bao giôø sinh moät nieäm laøm cho hoï thoái chuyeån, cuõng khoâng sinh moät nieäm laøm cho hoï chuyeån trôû laïi ñòa vò Thanh vaên, Bích-chi Phaät. Baïch Theá Toân! Con nguyeän caùc Boà-taùt caøng tinh taán gaáp boäi ñoái vôùi Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, thaáy caùc chuùng sinh chòu khoå naõo trong ñöôøng sinh töû, muoán laøm lôïi ích an vui cho heát thaûy theá gian trôøi, ngöôøi, A-tu-la, ñem taâm aáy nguyeän raèng: Con ñaõ töï ñoä cuõng seõ ñoä ngöôøi chöa ñöôïc ñoä, con ñaõ giaûi thoaùt cuõng seõ giaûi thoaùt cho ngöôøi chöa ñöôïc giaûi thoaùt; con ñaõ an oån cuõng seõ an oån cho ngöôøi chöa ñöôïc an oån ; con ñaõ dieät ñoä cuõng seõ khieán ngöôøi chöa ñöôïc dieät ñoä ñöôïc dieät ñoä. Baïch Theá Toân! Keû thieän nam, ngöôøi thieän nöõ sinh taâm tuøy hyû ñoái vôùi coâng ñöùc cuûa vò Boà-taùt môùi phaùt taâm, ñöôïc bao nhieâu phöôùc ñöùc?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 78 364

Sinh taâm tuøy hyû ñoái vôùi coâng ñöùc cuûa vò Boà-taùt ñaõ phaùt taâm laâu ngaøy ñöôïc bao nhieâu phöôùc ñöùc? Sinh taâm tuøy hyû ñoái vôùi coâng ñöùc cuûa vò Boà-taùt chaúng thoaùi chuyeån, ñöôïc bao nhieâu phöôùc ñöùc? Sinh taâm tuøy hyû ñoái vôùi coâng ñöùc cuûa vò Boà-taùt coøn moät ñôøi boå xöù laøm Phaät, ñöôïc bao nhieâu phöôùc ñöùc? Phaät baûo trôøi Ñeá-thích: Kieàu-thi-ca! Theá giôùi trong boán chaâu thieân haï coù theå caân löôøng bieát ñöôïc, coøn phöôùc ñöùc cuûa taâm tuøy hyû aáy khoâng theå caân löôøng. Naøy Kieàu-thi-ca! Ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi ñeàu coù theå caân löôøng bieát ñöôïc, coøn phöôùc ñöùc cuûa taâm tuøy hyû aáy khoâng theå caân löôøng. Naøy Kieàu-thi-ca! Trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi ñaày nöôùc bieån, laáy moät sôïi toùc cheû laøm moät traêm phaàn, laáy moät phaàn sôïi toùc chaám laáy nöôùc bieån coù theå ñeám bieát soá gioït nöôùc bao nhieâu, coøn phöôùc ñöùc cuûa taâm tuøy hyû aáy khoâng theå ñeám bieát ñöôïc. Trôøi Ñeá-thích baïch Phaät raèng: Neáu coù chuùng sinh khoâng tuøy hyû vôùi Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, hoï ñeàu laø quyeán thuoäc cuûa ma; caùc keû taâm khoâng tuøy hyû aáy töø trong ma sinh ñeán. Vì sao? Vì caùc Boà-taùt phaùt taâm tuøy hyû sinh ra ñeå phaù caûnh giôùi ma, theá neân muoán aùi kính Tam baûo, neân sinh taâm tuøy hyû; tuøy hyû roài neân hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, vì khoâng moät, khoâng hai töôùng. Phaät daïy: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Kieàu-thi-ca! Neáu coù ngöôøi ñoái vôùi Boà-taùt tuøy hyû vaø hoài höôùng ñöôïc nhö vaäy, thì thöôøng ñöôïc gaëp Phaät, troïn khoâng thaáy saéc töôùng döõ, troïn khoâng nghe aâm thanh döõ, troïn khoâng ngöûi muøi höông döõ, troïn khoâng aên vò döõ, troïn khoâng chaïm vaät döõ, troïn khoâng theo nieäm döõ, troïn khoâng xa lìa Phaät; töø moät coõi Phaät ñi ñeán moät coõi Phaät, thaân caän chö Phaät, gieo troàng caên laønh. Vì sao? Vì keû thieän nam, ngöôøi thieän nöõ vì tuøy hyû vaø hoài höôùng vôùi caùc thieän caên cuûa voâ löôïng, voâ soá vò Boà-taùt môùi phaùt taâm, vì thieän caên voâ löôïng, voâ soá vò Boà-taùt ôû Nhò ñòa, Tam ñòa cho ñeán Thaäp ñòa vaø Boà-taùt coøn moät ñôøi boå xöù laøm Phaät maø tuøy hyû vaø hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Do nhaân duyeân cuûa thieän caên aáy, neân choùng gaàn Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Boà-taùt aáy ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc roài ñoä voâ löôïng, voâ bieân, voâ soá chuùng sinh. Naøy Kieàu-thi-ca! Do nhaân duyeân aáy neân keû thieän nam, ngöôøi thieän nöõ ñoái vôùi thieän caên cuûa Boà-taùt môùi phaùt taâm, neân tuøy hyû vaø hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, chaúng phaûi taâm, chaúng phaûi lìa taâm; ñoái vôùi thieän caên cuûa Boà-taùt ñaõ laâu, Boà-taùt chaúng thoái chuyeån, vaø Boà-taùt coøn moät ñôøi boå xöù laøm Phaät, neân tuøy hyû vaø hoài höôùng ñeán Voâ

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 78 365

thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, chaúng phaûi taâm, chaúng phaûi lìa taâm. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Taâm aáy nhö huyeãn, laøm sao coù ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: YÙ oâng nghó sao? OÂng thaáy taâm aáy nhö huyeãn chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân!

Con khoâng thaáy huyeãn, cuõng khoâng thaáy taâm nhö huyeãn. Naøy Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao? Neáu khoâng coù huyeãn, khoâng coù taâm nhö huyeãn, vaäy oâng thaáy taâm aáy chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Naøy Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao? Lìa huyeãn, lìa taâm nhö huyeãn, oâng thaáy laïi coù phaùp khaùc ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Con khoâng thaáy lìa huyeãn, lìa taâm nhö huyeãn, laïi coù phaùp khaùc ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Con khoâng thaáy laïi coù phaùp coù theå noùi hoaëc coù hoaëc khoâng, vì töôùng phaùp aáy roát raùo lìa, neân khoâng rôi vaøo coù, khoâng rôi vaøo khoâng. Neáu phaùp roát raùo lìa thì khoâng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc; khoâng coù phaùp gì caû, cuõng khoâng theå ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh Giaùc. Vì sao? Vì heát thaûy phaùp khoâng coù gì cuûa chính noù, trong aáy khoâng nhô khoâng saïch. Vì theá neân Baùt-nhaõ Ba-la-maät roát raùo lìa; Thieàn Ba-la-maät, Taán Ba-la- maät, Nhaãn Ba-la-maät, Giôùi Ba-la-maät, Thí Ba-la-maät roát raùo lìa töôùng, cho ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc roát raùo lìa. Neáu phaùp roát raùo lìa thì khoâng theå tu, khoâng theå hoaïi. Tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng khoâng coù phaùp coù theå thuû ñaéc, vì roát raùo lìa. Baïch Theá Toân! Neáu Baùt-nhaõ roát raùo lìa, laøm sao nhaân Baùt-nhaõ ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc? Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc cuõng roát raùo lìa, trong hai lìa laøm sao coù sôû ñaéc? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Laønh thay, laønh thay! Baùt-nhaõ Ba-la-maät roát raùo lìa, Thieàn Ba-la-maät, Taán Ba-la-maät, Nhaãn Ba-la-maät, Giôùi Ba-la-maät, Thí Ba-la-maät roát raùo lìa, cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng roát raùo lìa. Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu Baùt-nhaõ Ba-la-maät roát raùo lìa, cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng roát raùo lìa, do vaäy neân ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu Baùt-nhaõ Ba-la-maät chaúng phaûi roát raùo lìa, cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng chaúng phaûi roát raùo lìa thì nhö vaäy khoâng goïi laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khoâng goïi laø Thieàn Ba-la-maät cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng. Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu Baùt-nhaõ Ba-la-maät roát raùo lìa cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng roát raùo lìa, do vaäy neân chaúng phaûi nhaân Baùt-nhaõ Ba-la-maät ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc;

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 78 366

cuõng khoâng vì lìa, ñöôïc lìa maø ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc; cuõng chaúng phaûi nhaân Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! YÙ nghóa sôû haønh cuûa Boà-taùt raát saâu! Phaät daïy: Ñuùng vaäy! YÙ nghóa sôû haønh cuûa Boà-taùt raát saâu. Boà-taùt laøm ñöôïc vieäc khoù laøm, ñoù laø nghóa sôû haønh aáy raát saâu maø khoâng chöùng quaû vò Thanh vaên, Bích-chi Phaät. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Nhö yù nghóa maø con theo Phaät ñöôïc nghe thì sôû haønh cuûa Boà-taùt khoâng laø khoù. Vì sao? Vì Boà-taùt khoâng theå thuû chöùng ñöôïc nghóa aáy, cuõng khoâng thuû chöùng ñöôïc Baùt-nhaõ, cuõng khoâng coù ngöôøi thuû chöùng. Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu heát thaûy phaùp khoâng theå coù ñöôïc, nghóa aáy theá naøo, coù theå thuû chöùng? Theá naøo laø Baùt-nhaõ coù theå thuû chöùng? Theá naøo laø ngöôøi thuû chöùng? Thuû chöùng roài ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc?

Baïch ñöùc Theá Toân! AÁy goïi laø Boà-taùt khoâng coù sôû ñaéc maø tu Boà-taùt haïnh, ñoái vôùi heát thaûy phaùp ñeàu ñöôïc roõ raøng. Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu Boà-taùt nghe phaùp saâu xa, taâm khoâng khinh, khoâng nghi, khoâng sôï, khoâng haõi thì goïi laø Boà-taùt tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Boà-taùt khi tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng thaáy ta tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cuõng khoâng thaáy ñoù laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cuõng khoâng thaáy ta seõ ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Vì sao? Vì khi Boà-taùt tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khoâng nghó raèng Thanh vaên, Bích-chi Phaät ñòa caùch xa ta, Nhaát thieát trí caùch gaàn ta. Thí nhö hö khoâng, khoâng nghó raèng coù vaät caùch xa ta hay caùch gaàn ta. Vì sao? Vì hö khoâng khoâng coù phaân bieät. Baïch ñöùc Theá Toân! Boà-taùt tu Baùt-nhaõ cuõng khoâng nghó raèng Thanh vaên, Bích-chi Phaät ñòa caùch xa ta, Nhaát thieát trí caùch gaàn ta. Vì sao? Vì trong Baùt-nhaõ khoâng coù phaân bieät. Thí nhö ngöôøi huyeãn hoùa khoâng nghó raèng: Vò thaày huyeãn thuaät caùch gaàn ta, ngöôøi xem huyeãn thuaät caùch xa ta. Vì sao? Vì ngöôøi huyeãn hoùa khoâng coù phaân bieät. Vò Boà-taùt tu Baùt-nhaõ khoâng nghó raèng: Thanh vaên, Bích-chi Phaät ñòa caùch xa ta, Nhaát thieát trí caùch gaàn ta. Thí nhö aûnh töôïng trong göông khoâng nghó raèng: Göông vaø töôïng caùch gaàn ta, coøn caùi khaùc caùch xa ta. Vì sao? Vì aûnh töôïng khoâng coù phaân bieät. Vò Boà-taùt tu Baùt-nhaõ khoâng nghó raèng: Thanh vaên, Bích-chi Phaät ñòa caùch xa ta, Nhaát thieát trí caùch gaàn ta. Vì sao? Vì trong Baùt-nhaõ khoâng coù phaân bieät. Vò Boà-taùt tu Baùt-nhaõ khoâng coù yeâu gheùt. Vì sao? Vì töï tính Baùt-nhaõ khoâng theå coù ñöôïc. Thí nhö Phaät khoâng coù yeâu gheùt, vò Boà-taùt tu Baùt-nhaõ khoâng coù yeâu gheùt cuõng nhö vaäy. Vì sao? Vì trong Baùt-nhaõ khoâng coù yeâu gheùt. Thí nhö Phaät ñaïo döùt heát thaûy öùc töôûng phaân

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 78 367

bieät, vò Boà-taùt tu Baùt-nhaõ cuõng nhö vaäy, heát thaûy töôûng phaân bieät döùt, roát raùo khoâng. Thí nhö ngöôøi Phaät bieán hoùa ra, khoâng nghó raèng Thanh vaên, Bích-chi Phaät ñòa caùch xa ta, Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc caùch gaàn ta. Vì sao? Vì ngöôøi Phaät bieán hoùa ra khoâng coù phaân bieät. Vò Boà-taùt tu Baùt-nhaõ cuõng nhö vaäy, khoâng nghó raèng: Thanh vaên, Bích-chi Phaät ñòa caùch xa ta, Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc caùch gaàn ta. Thí nhö coù vieäc phaûi laøm neân bieán hoùa laøm, vieäc bieán hoùa laøm khoâng coù phaân bieät; Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng nhö vaäy, coù vieäc phaûi laøm neân laøm, vieäc aáy thaønh töïu, nhöng Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng coù phaân bieät. Thí nhö ngöôøi thôï hoaëc ñeä töû ngöôøi thôï coù vieäc phaûi laøm neân laøm ra ngöôøi goã hoaëc trai hay gaùi, hoaëc voi, ngöïa, traâu, deâ; caùc loaïi aáy coù theå laøm maø cuõng khoâng coù phaân bieät. Baïch Theá Toân! Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng nhö vaäy, coù vieäc phaûi laøm neân noùi vieäc aáy thaønh töïu maø Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng coù phaân bieät. Xaù-lôïi-phaát hoûi Tu-boà-ñeà: Chæ Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng coù phaân bieät hay Thieàn Ba-la-maät cho ñeán Thí Ba-la-maät cuõng khoâng coù phaân bieät? Tu-boà-ñeà ñaùp Xaù-lôïi-phaát: Thieàn Ba-la-maät khoâng coù phaân bieät, cho ñeán Thí Ba-la-maät cuõng khoâng phaân bieät. Xaù-lôïi-phaát hoûi Tu-boà-ñeà: Saéc

khoâng coù phaân bieät, cho ñeán thöùc cuõng khoâng coù phaân bieät; maét cho ñeán yù khoâng coù phaân bieät; saéc cho ñeán phaùp cuõng khoâng coù phaân bieät; maét, thöùc, xuùc cho ñeán yù, thöùc, xuùc khoâng coù phaân bieät; thoï do nhaõn vaø xuùc laøm nhaân duyeân sinh, cho ñeán thoï do yù vaø xuùc laøm nhaân duyeân sinh, boán thieàn, boán taâm voâ löôïng, boán ñònh voâ saéc, boán nieäm xöù cho ñeán taùm phaàn Thaùnh ñaïo, khoâng, voâ töôùng, voâ taùc, möôøi löïc Phaät, boán vieäc khoâng sôï, boán trí voâ ngaïi, ñaïi töø ñaïi bi, möôøi taùm phaùp khoâng chung, Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, tính voâ vi ... cuõng khoâng coù phaân bieät. Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu saéc khoâng coù phaân bieät cho ñeán tính voâ vi khoâng coù phaân bieät, neáu heát thaûy phaùp khoâng coù phaân bieät, thì laøm sao phaân bieät coù saùu ñöôøng sinh töû laø ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sinh, trôøi, ngöôøi, A-tu-la, laøm sao phaân bieät ñöôïc Tu-ñaø-hoaøn, Tö-ñaø- haøm, A-na-haøm, A-la-haùn, Bích-chi Phaät vaø chö Phaät? Tu-boà-ñeà ñaùp Xaù-lôïi-phaát: Chuùng sinh vì ñieân ñaûo neân taïo nghieäp thaân, mieäng, yù; theo choã ham muoán nghieäp baùo cuõ maø thoï thaân trong saùu ñöôøng ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sinh, trôøi, ngöôøi, A-tu-la. Nhö oâng noùi laøm sao phaân bieät coù Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán Phaät ñaïo? Thöa Xaù-lôïi-phaát, Tu- ñaø-hoaøn chính laø vì khoâng coù phaân bieät neân coù, quaû Tu-ñaø-hoaøn cuõng laø vì khoâng coù phaân bieät neân coù; cho ñeán A-la-haùn, quaû A-la-haùn, Bích-chi

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 78 368

Phaät, ñaïo Bích-chi Phaät, Phaät vaø Phaät ñaïo cuõng laø vì khoâng coù phaân bieät neân coù. Thöa Xaù-lôïi-phaát! Chö Phaät quaù khöù cuõng laø vì khoâng coù phaân bieät, döùt phaân bieät neân coù. Vì theá neân bieát, töôùng heát thaûy phaùp khoâng coù phaân bieät, khoâng theå phaù hoaïi, vì caùc phaùp laø nhö nhö, phaùp tính, thaät teá. Thöa Xaù-lôïi-phaát! Nhö vaäy Boà-taùt tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng coù phaân bieät; tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng coù phaân bieät roài, lieàn ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc khoâng coù phaân bieät. LUAÄN: Khi aáy trôøi Ñeá-thích vaø hoäi chuùng ñeàu vui möøng. Trôøi Ñeá- thích nghó raèng: Boà-taùt khi tu ñaïo Boà-taùt, coâng ñöùc coù ñöôïc coøn hôn heát thaûy chuùng sinh, huoáng gì thaønh Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc! Chuùng sinh coù hai haïng: Haïng phaùt taâm vaø haïng chöa phaùt taâm. Haïng phaùt taâm Boà-taùt hôn haøng chöa phaùt taâm. Vì sao? Vì haïng aáy gieo troàng nhaân duyeân veà vôùi voâ löôïng Voâ thöôïng Phaät phaùp, muoán ñoä chuùng sinh khieán lìa khoå ñöôïc vui, coøn chuùng sinh khaùc chæ caàu caùi vui cho mình, muoán ñöa caùi khoå cho ngöôøi khaùc. Do nhaân duyeân aáy neân ngöôøi phaùt taâm hôn. Hoûi: Caùc A-la-haùn, Bích-chi Phaät vaø ngöôøi ñöôïc naêm thaàn thoâng laø ngöôøi ly duïc, coøn ngöôøi phaùt taâm hoaëc chöa ly duïc, chæ môùi phaùt taâm, laøm sao hôn ñöôïc? Ñaùp: Vieäc aáy ôû trong phaåm tröôùc ñaõ ñaùp roõ: A-la-haùn tuy ñaõ saïch heát laäu hoaëc chaúng baèng Boà-taùt môùi phaùt taâm. Thí nhö Thaùi töû cuûa Chuyeån luaân Thaùnh vöông tuy ôû trong thai ñaõ hôn con cuûa ngöôøi khaùc. Laïi nhö thaùi töû cuûa Quoác vöông, tuy chöa leân ngoâi ñaõ hôn caùc ñaïi thaàn coù töôùc vò giaøu sang. Boà-taùt phaùt taâm coù hai haïng: Moät laø tu caùc ñaïo Boà-taùt Ba- la-maät; hai laø chæ aâm thaàm

phaùt taâm. Trong ñaây noùi veà haøng tu Boà-taùt ñaïo, ngöôøi aáy tuy vieäc chöa thaønh töïu ñaõ coù theå hôn heát thaûy chuùng sinh, huoáng gì khi thaønh töïu! Thí nhö chim Ca-laêng-taàn- giaø coøn ôû trong tröùng chöa caát tieáng keâu ñaõ hôn caùc chim khaùc, huoáng gì khi ra khoûi tröùng caát tieáng keâu! Boà-taùt cuõng nhö vaäy, tuy chöa thaønh töïu Phaät, tu Boà-taùt ñaïo, coøn phaùt aâm thanh noùi veà thaät töôùng caùc phaùp, khôûi phaù caùc hyù luaän cuûa ngoaïi ñaïo vaø ma daân, huoáng gì khi thaønh Phaät. Coù ngöôøi noùi: Neáu coù ngöôøi moät laàn phaùt taâm noùi raèng: "Ta seõ laøm Phaät, dieät khoå cho chuùng sinh" thì ngöôøi aáy tuy chöa döùt phieàn naõo, chöa laøm vieäc khoù laøm, maø do nghieäp taâm vaø mieäng maïnh hôn heát thaûy chuùng sinh. Heát thaûy chuùng sinh ñeàu töï tìm vui, töï vì mình neân yeâu thöông thaân thích. A-la-haùn, Bích-chi Phaät tuy khoâng ham caùi vui theá gian, nhöng chæ töï vì dieät khoå cho mình, caàu caùi vui Nieát-baøn, khoâng theå vì chuùng sinh, coøn Boà-taùt taâm sinh mieäng noùi ñeàu vì heát thaûy chuùng sinh, cho neân hôn. Thí nhö coù moät

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 78 369

vò A-la-haùn ñuû saùu thaàn thoâng, ñem theo moät Sa-di khieán mang y baùt ven theo ñöôøng maø ñi. Sa-di suy nghó: "Ta seõ do thöøa naøo caàu vaøo Nieát-baøn? Nghó roài lieàn phaùt taâm raèng: Phaät laø Theá Toân toái thöôïng, Ta seõ do Phaät thöøa maø vaøo Nieát-baøn". Vò thaày bieát yù nghó cuûa Sa-di, lieàn laáy y baùt töï mang laáy, ñaåy Sa-di ñi phía tröôùc. Sa-di laïi suy nghó: "Phaät ñaïo quaù khoù, phaûi ôû laâu trong sinh töû chòu voâ löôïng khoå, coøn theo Tieåu thöøa sôùm vaøo Nieát-baøn" vò thaày laïi laáy y baùt, ñaõy, loïc nöôùc ñöa laïi Sa-di, khieán mang vaø baûo ñi sau. Cöù nhö vaäy ñeán laàn thöù ba, Sa-di thöa vôùi thaày: Tuoåi thaày giaø caû maø sao giôõn nhö treû con, môùi vöøa khieán con ñi tröôùc, laïi baûo con ñi sau moät caùch mau choùng? Vò thaày ñaùp: Ngöôi nieäm ñaàu phaùt taâm laøm Phaät, taâm aáy quyù troïng. Theo leõ, ngöôi laø thaày ta, ngöôøi nhö vaäy, caùc Bích-chi Phaät coøn neân cuùng döôøng, huoáng gì A-la-haùn, theá neân ta ñaåy ngöôi ñi tröôùc. Nhöng taâm ngöôi trôû laïi aên naên, muoán ñi theo Tieåu thöøa maø chöa theå ñöôïc, nhö vaäy ngöôi caùch ta raát xa, theá neân ta khieán ngöôi ñi sau. Sa-di nghe roài kinh haõi tænh ngoä: Thaày ta bieát ñöôïc taâm ta, Ta moät laàn phaùt taâm ñaõ hôn A-la-haùn, huoáng gì khi ñöôïc thaønh töïu! Lieàn töï phaùt taâm kieân coá ôû trong phaùp Ñaïi thöøa. Laïi nöõa, hôn laø khoâng haún trong moïi vieäc ñeàu hôn, maø chæ do moät laàn phaùt taâm, muoán thaønh Phaät ñoä chuùng sinh, vieäc aáy laø hôn. Caùc thieàn ñònh, giaûi thoaùt coøn chöa coù ñöôïc, sao laïi noùi hôn! Thí nhö laáy vieäc bay löôïn maø noùi thì chim hôn ngöôøi, coøn coâng ñöùc seõ ñöôïc trong töông lai khoâng luaän ñeán. Ngöôøi Tieåu thöøa noùi: Cho ñeán vò Boà-taùt coøn moät ñôøi boå xöù laøm Phaät coøn khoâng hôn vò Sa-di coù ñuû voâ löôïng luaät nghi. Trong luaän Ñaïi thöøa hoaëc coù ngöôøi noùi nhö vaày: Ngöôøi coù phaùt taâm Ñaïi thöøa, tuy ôû trong haøng tieåu nhaân xaáu aùc vaãn hôn ngöôøi Nhò thöøa ñöôïc giaûi thoaùt; aáy goïi laø Nhò bieân, lìa Nhò bieân aáy goïi laø Trung ñaïo. Nghóa trung ñaïo nhö treân ñaõ noùi. Vì noù coù nghóa lyù thaät neân phaûi thuû laáy. Theá neân noùi khi môùi phaùt taâm ñaõ hôn heát thaûy chuùng sinh, huoáng gì khi thaønh

Phaät! Nghe noùi Nhaát thieát trí maø tin laø, ñöôïc thieän lôïi trong loaøi ngöôøi. Coù ngöôøi noùi saùu Ba-la-maät laø lôïi, coù ngöôøi noùi quaû baùo cuûa saùu Ba-la- maät laø lôïi, ñoù laø quaû baùo laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông, vua trôøi Ñeá- thích, Phaïm thieân, vua ngöôøi, vua phaùp. Coù ngöôøi noùi: Ñöôïc chaúng thoaùi chuyeån, khoâng ñoïa ñöôøng aùc, thöôøng sinh choã giaøu sang trong coõi ngöôøi coõi trôøi. Coù ngöôøi noùi: Boà-taùt truù nôi quaû baùo thaàn thoâng, daïo khaép möôøi phöông cuùng döôøng chö Phaät, duøng moãi moãi phöông tieän giaùo hoùa chuùng sinh. Do nhôn duyeân tín thoï, giaùo hoùa chuùng sinh neân ñöôïc caùc lôïi lôùn nhö vaäy. Soáng laâu trong haøng soáng laâu laø, chuùng sinh coù hai maïng soáng: 1.

Maïng caên; 2. Tueä-maïng. Ngöôøi ñöôïc Tueä-maïng neân noùi soáng laâu trong haøng soáng laâu. Huoáng gì phaùt taâm, ngöôøi phaùt taâm laø ngöôøi ñaùng kính, ñaùng quyù. Vì sao? Vì nhö tröôùc noùi, ngöôøi aáy coù theå boû caùi vui cuûa rieâng mình, ñem caùi vui ñeán ngöôøi khaùc, khoâng lo mình khoå, maø lo ngöôøi khaùc khoå. Baáy giôø trôøi Ñeá-thích muoán hieän töôùng hoan hyû, neân laáy hoa Maïn-ñaø-la trôøi raûi leân treân Phaät, nhö kinh ñaõ noùi roäng. Hoûi: Toäi phöôùc khoâng theå ñem cho ngöôøi, tuy muoán cho cuõng khoâng ñöôïc, côù sao trôøi Ñeá-thích muoán laáy phöôùc ñöùc naøy khieán ngöôøi caàu Phaät ñaïo ñaày ñuû Phaät phaùp? Ñaùp: Tuy khoâng theå cho ngöôøi nhöng töï laøm cho taâm mình toát, laïi trôøi Ñeá-thích toû baøy khoâng ñaém tröôùc phöôùc aáy neân ñem taâm tuøy hyû cho ngöôøi caàu Phaät ñaïo; cho ngöôøi caàu Thanh vaên cuõng nhö vaäy. Trôøi Ñeá-thích baïch Phaät: Toâi tuy ñöôïc Thanh vaên ñaïo cuõng khoâng sanh moät nieäm, khieán taâm Boà-taùt xoay trôû laïi höôùng veà Nhò thöøa. Vì sao? Vì caùc Boà-taùt thaáy chuùng sanh chòu khoå trong ñöôøng sanh töû, muoán laáy lôïi ích heát thaûy theá gian neân phaùt nguyeän raèng: Ngöôøi chöa ñöôïc ñoä toâi seõ ñoä. Baáy giôø trong hoäi chuùng coù ngöôøi nghó raèng: Neáu nhö treân noùi, tuøy hyû cuõng coù coâng ñöùc, vaäy tuøy hyû vôùi ngöôøi môùi phaùt taâm vaø tuøy hyû vôùi ngöôøi phaùt taâm ñaõ laâu coù gì sai khaùc? Trôøi Ñeá-thích muoán giaûi caùi nghi ñoù cho chuùng neân hoûi Phaät raèng: Baïch Theá Toân! Tuøy hyû vôùi coâng ñöùc cuûa Boà-taùt môùi phaùt taâm ñöôïc bao nhieâu phöôùc ñöùc? Nhö Kinh noùi roäng, phöôùc ñöùc aáy voâ löôïng, voâ bieân vì gieo vaøo voâ löôïng, voâ bieân ruoäng phöôùc, ngöôøi ta khoâng theå ñeám bieát ñöôïc, neân noùi thí duï ñeå giaûi thích nhö trong Kinh ñaõ noùi roäng. Phöôùc ñöùc cuûa tuøy hyû tuy voâ löôïng, voâ bieân nhöng phöôùc ñöùc cuûa tuøy hyû ñoái vôùi ngöôøi gaàn thaønh Phaät ñaïo caøng nhieàu hôn. Khi aáy trôøi Ñeá-thích hoan hyû neân baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Coù ngöôøi nghe coâng ñöùc aáy taâm khoâng tuøy hyû thì ñoù laø ma daân, töø ma trôøi ñi ñeán. Vì sao? Vì ôû caûnh giôùi ma chöùa nhoùm aùc taâm neân khoâng tuøy hyû. Trong ñaây noùi nhaân duyeân: Taâm tuøy hyû coù theå phaù caûnh giôùi ma, neân ngöôøi caàu Phaät ñaïo, muoán aùi kính Tam Baûo khoâng boû, haõy ñem taâm tuøy hyû, hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Chaúng moät chaúng hai töôùng laø, khoâng thaáy caùc phaùp coù töôùng nhaát ñònh khoâng thuoäc nhaân duyeân, neân noùi chaúng moät; khoâng phaân bieät taâm tuøy

hyû vôùi taâm hoài höôùng neân noùi chaúng hai, vì roát raùo khoâng. Phaät chaáp thuaän yù cuûa trôøi Ñeá-thích, laïi khen ngôïi coâng ñöùc tuøy hyû raèng: Ngöôøi aáy thöôøng nhôù nghó tuøy hyû vôùi coâng ñöùc cuûa möôøi phöông chö Phaät neân mau ñöôïc thaáy Phaät. Laïi do thaâm taâm muoán khieán heát thaûy chuùng sinh lìa khoå

ñöôïc vui, neân qua laïi trong ñöôøng sanh töû, saùu caên ban sô khoâng chòu saùu traàn xaáu aùc, veà sau thöôøng ñöôïc sinh ôû tröôùc chö Phaät. Vì khoâng döùt gieo troàng haïnh thaáy Phaät. Trong ñaây Phaät töï noùi nhaân duyeân: Ngöôøi aáy ñoái vôùi voâ löôïng, voâ soá vò Boà-taùt môùi phaùt taâm, cho ñeán voâ löôïng vò Boà-taùt coøn moät ñôøi boå xöù laøm Phaät, ñeàu tuøy hyû, neân ñöôïc quaû baùo nhö treân, choùng thaønh Phaät ñaïo, ñoä voâ löôïng voâ soá chuùng sinh. Laïi nöõa, Kieàu-thi-ca! Boà-taùt aáy nhôn phöôùc ñöùc aáy maø hoài höôùng ñuùng nhö phaùp thaät töôùng; ôû trong thaät töôùng, taâm khoâng theå coù ñöôïc, neân noùi chaúng phaûi taâm, cuõng chaúng lìa taâm. Nhö treân noùi yù nghóa chaúng moät, chaúng hai vì söï vieäc coù khaùc neân laïi noùi theâm. Tu-boà-ñeà nghe xong, chaáp laáy töôùng taâm khoâng, khoâng coù, ñeå gaïn hoûi Phaät; taâm aáy chaúng phaûi taâm khoâng, khoâng coù gì nhö huyeãn, laøm sao coù theå ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc? Phaät hoûi ngöôïc laïi Tu- boà-ñeà: OÂng thaáy taâm khoâng aáy coù ñònh töôùng nhö huyeãn chaêng? Tu-boà- ñeà nghó raèng: Neáu taâm khoâng, nhö huyeãn laøm sao thaáy ñöôïc? Neáu thaáy ñöôïc thì chaúng phaûi khoâng, theá neân ñaùp raèng: Khoâng phaûi. Phaät daïy: Taâm neáu khoâng, khoâng coù gì, oâng thaáy trong aáy coù hyù luaän noùi hoaëc coù hoaëc khoâng chaêng? Ñaùp, khoâng. Lìa taâm khoâng, khoâng coù gì, nhö huyeãn aáy, oâng laïi thaáy coù phaùp coù theå ñöôïc ñaïo Voâ thöôïng chaêng? Ñaùp: Khoâng thaáy. Khoâng thaáy, khoâng theå coù ñöôïc neân ñaâu coù phaùp hoaëc coù hoaëc khoâng. Vì sao? Vì heát thaûy phaùp roát raùo lìa töôùng, roát raùo khoâng, neân khoâng rôi vaøo coù khoâng; neáu phaùp khoâng rôi vaøo coù khoâng, thôøi phaùp aáy roát raùo khoâng coù gì cuûa chính noù, khoâng theå ñöôïc ñaïo Voâ thöôïng. Do nhaân duyeân aáy neân Baùt-nhaõ Ba-la-maät roát raùo lìa töôùng, thaáy coù thaáy khoâng, caû hai ñeàu coù loãi. Thieàn Ba-la-maät cho ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc cuõng roát raùo lìa töôùng nhö vaäy. Neáu phaùp roát raùo lìa töôùng, thì khoâng theå thaáy ñöôïc, khoâng theå tu ñöôïc, khoâng theå chöùng ñöôïc. Tu phaùp aáy laïi khoâng coù sôû ñaéc, vì roát raùo lìa töôùng. Baïch ñöùc Theá Toân! Baùt-nhaõ Ba-la-maät roát raùo lìa töôùng, Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc roát raùo lìa töôùng, thì laøm sao do roát raùo lìa töôùng, ñöôïc roát raùo lìa töôùng? Neáu moät phaùp roát raùo lìa töôùng coøn khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì hai phaùp lìa töôùng. Thí nhö laáy ngoùn tay chaïm hö khoâng, vì hö khoâng khoâng coù chaïm ñöôïc neân ngoùn tay khoâng theå chaïm, huoáng gì caû hai ñeàu khoâng coù chaïm, cuõng nhö hö khoâng, nhö Nieát-baøn. Baùt-nhaõ Ba-la-maät roát raùo lìa töôùng, Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc roát raùo lìa töôùng thì laøm sao duøng lìa töôùng ñöôïc lìa töôùng? Phaät bieát Tu-boà-ñeà noùi theo thaät töôùng caùc phaùp, neân chaáp nhaän lôøi aáy raèng: Laønh thay! Laønh thay! Lieàn noùi nhaân duyeân: Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu Baùt-

nhaõ Ba-la-maät roát raùo lìa töôùng, Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc roát raùo lìa töôùng, thì do nhaân duyeân aáy neân coù theå ñöôïc lìa töôùng. Vì sao? Vì neáu moät phaùp nhaát ñònh coù töôùng chaúng phaûi khoâng thì ñoù laø töôùng phaùp thöôøng chaúng sinh, töø vò lai ñeán hieän taïi, töø hieän taïi ñeán quaù khöù. Neáu khoâng coù töôùng thaät sinh thì khoâng coù töôùng thaät dieät; neáu khoâng sinh dieät, thì khoâng coù Töù ñeá; neáu khoâng coù Töù ñeá thì khoâng coù Phaùp baûo; Phaùp baûo khoâng coù neân cuõng khoâng coù Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Vì Phaùp baûo töùc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc; neáu khoâng coù Phaùp baûo, thì khoâng coù Phaät baûo, neáu khoâng coù Phaät phaùp, thì khoâng coù Taêng baûo; neáu khoâng coù Tam baûo, thì khoâng coù heát thaûy caùc phaùp vì coù caùc toäi loãi nhö vaäy neân roát raùo lìa töôùng, thì thoâng suoát khoâng chöôùng ngaïi. Neáu noùi roát raùo lìa töôùng neân bieát cuõng lìa khoâng; neáu chaúng lìa khoâng thì chaúng goïi roát raùo lìa töôùng. Theá neân Kinh noùi: Vì noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät roát raùo lìa töôùng neân coù theå ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Tuy chaúng lìa Baùt-nhaõ Ba-la-maät ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, cuõng chaúng do hai lìa töôùng maø ñöôïc hai lìa töôùng, vì roát raùo khoâng, khoâng neân naïn hoûi. Tu-boà-ñeà bieát Phaät noùi töôùng thaäm thaâm neân baïch Phaät raèng: Neáu Boà-taùt tu haønh ñöôïc nhö vaäy laø tu haønh theo nghóa thaäm thaâm. Phaät chaáp nhaän lôøi aáy raèng: Boà-taùt coù theå laøm vieäc khoù laøm, coù theå tu theo nghóa thaäm thaâm nhö vaäy maø khoâng chöùng quaû Nhò thöøa. Vì sao? Vì Boà-taùt nhaát taâm duøng lôïi trí thaâm nhaäp vaøo “khoâng” maø khoâng chöùng Nieát-baøn, aáy laø vieäc khoù. Tu-boà-ñeà thöa: Nhö con hieåu nghóa cuûa Phaät noùi, vieäc aáy khoâng khoù. Vì sao? Vì ngöôøi aáy khoâng naém baét ñöôïc töôùng nhaát ñònh cuûa nghóa thaäm thaâm coù theå thuû chöùng, khoâng naém baét ñöôïc töôùng Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khoâng naém baét töôùng ngöôøi chöùng, thì ai seõ do nghóa thaäm thaâm ñeå thuû chöùng. Neáu khoâng thuû chöùng thaäm thaâm aáy, thì ai seõ ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. AÁy goïi laø Boà-taùt tu haønh khoâng coù ñaéc gì; tu ñaïo aáy thì soi roõ heát thaûy phaùp. Hoûi: Phaät noùi raèng khoù, Tu-boà-ñeà noùi raèng khoâng khoù, nghóa cuûa thaày vaø ñeä töû phaûi ñoàng nhau, côù sao laïi traùi nhau? Ñaùp: Phaät theo nghóa Theá ñeá neân noùi khoù; Tu-boà-ñeà theo ñeä nhaát nghóa neân noùi khoâng khoù; Phaät noùi Boà-taùt ñöôïc nghóa thaäm thaâm;Tu-boà- ñeà noùi Boà-taùt khoâng ñöôïc nghóa thaäm thaâm. Phaät cho raèng: Tu-boà-ñeà vì chuùng sinh neân noùi: Coù ngöôøi nghe vieäc khoù thì phaùt taâm neân noùi laø khoù, coù ngöôøi nghe vieäc khoù maø thoaùi thaát neân noùi khoâng khoù, aáy goïi laø Boà-taùt haønh haïnh khoâng coù ñaéc gì. Truù trong haïnh aáy, thoâng suoát heát thaûy phaùp khoâng chöôùng ngaïi. Tu-boà-ñeà noùi: Neáu Boà-taùt nghe noùi Boà-taùt roát raùo

lìa töôùng nhö vaäy, khoâng coù phaùp khaû chöùng, khoâng coù ngöôøi thuû chöùng, cuõng khoâng coù Baùt-nhaõ vaø Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, maø khoâng kinh, khoâng nghi, thoâng suoát khoâng chöôùng ngaïi, thì ñoù goïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Ngöôøi tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät goïi laø chaân haønh, thaâm haønh. Vì sao? Vì Boà-taùt aáy khoâng thaáy Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cuõng khoâng thaáy ta tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khoâng thaáy Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc cuõng khoâng thaáy do phaùp aáy ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, taát caû ñeàu khoâng coù phaân bieät. Boà-taùt aáy an truù trong thaät töôùng caùc phaùp, neân khoâng khôûi taâm phaân bieät raèng: Nhò thöøa caùch xa ta, Phaät ñaïo caùch gaàn ta. Trong ñaây noùi thí duï hö khoâng laø ñeå roõ nghóa roát raùo khoâng. Baùt-nhaõ Ba-la-maät tuy khoâng nhöng neáu coù choã tu haønh coù theå thaønh vieäc aáy. Thí nhö ngöôøi goã, tuøy yù laøm vieäc gì ñeàu coù theå laøm ñöôïc. Xaù-lôïi-phaát hoûi Tu-boà-ñeà: Chæ Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng coù phaân bieät hay caùc Ba-la-maät khaùc cuõng khoâng coù phaân bieät? Neáu chæ Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng, khoâng coù phaân bieät thì caùc Ba-la-maät khaùc leõ ñaùng laø coù töôùng, vaäy thì Boà-taùt ñaïo coù choã khaùc bieät khoâng bình ñaúng, laïi trong phaåm ñaàu noùi khi tu Thí Ba-la-maät, khoâng coù ngöôøi thí, ngöôøi nhaän, cuõng khoâng coù taøi vaät, laøm sao noùi khaùc. Neáu caû naêm Ba-la-maät ñeàu khoâng, thì khoâng coù phaân bieät, khoâng coù saùu teân goïi khaùc nhau cuõng khoâng theå tu haønh. Tu-boà-ñeà ñaùp: Naêm Ba-la-maät cuõng khoâng, khoâng coù phaân bieät, nhöng ñoái vôùi ngöôøi môùi phaùt taâm, chöa ñöôïc voâ sanh phaùp nhaãn thì coù phaân bieät. Thí nhö boán soâng khi chöa hoäi veà bieån caû thì coù teân goïi rieâng, khi ñaõ vaøo bieån caû thì khoâng coù sai bieät, Boà-taùt cuõng nhö vaäy, theo Tuïc ñeá thì coù sai bieät, theo Ñeä nhaát nghóa ñeá thì khoâng coù sai bieät. Xaù-lôïi-phaát hoûi: Saéc, cho ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc vaø tính voâ vi cuõng khoâng coù phaân bieät. Neáu phaùp aáy khoâng, khoâng coù sai bieät laøm sao coù saùu ñaïo chuùng sinh sai bieät, laøm sao coù phaân bieät Tu-ñaø- hoaøn cho ñeán Phaät ñaïo? Tu-boà-ñeà ñaùp: Caùc phaùp tuy roát raùo khoâng, khoâng coù phaân bieät, maø vì taâm chuùng cuoàng si ñieân ñaûo khôûi leân thaân, khaåu, yù nghieäp, theo nghieäp thoï baùo thaân, chính tham duïc laø goác, chæ vì tham duïc böùc baùch neân sanh taâm chaáp tröôùc, chöù caùc phaùp khoâng coù ñònh töôùng. Nghieäp quaû baùo laø saùu neûo luaân hoài. Do vaäy neân bieát khoâng, khoâng coù phaân bieät, aáy laø goác thaät, chæ vì ñieân ñaûo khoâng thaät, neân coù saùu neûo luaân hoài sai khaùc. Laïi caùc baäc Hieàn Thaùnh Tu-ñaø-hoaøn v.v... cuõng nhôn phaùp roát raùo khoâng, khoâng coù phaân bieät maø xuaát sinh, nghóa laø do döùt ba kieát söû chöùng quaû Tu-ñaø-hoaøn, ba kieát söû töùc laø ñieân ñaûo, bieát ñieân ñaûo

tröø heát goïi laø döùt, döùt töùc laø khoâng, khoâng coù phaân bieät. Theo Theá ñeá neân giaû goïi laø ngöôøi, chöùng ñöôïc phaùp aáy neân goïi laø Tu-ñaø-hoaøn. Theá neân bieát, ngöôøi Tu-ñaø-hoaøn vaø quaû Tu-ñaø-hoaøn roát raùo khoâng, khoâng coùphaân bieät; cho ñeán Phaät vaø Phaät ñaïo cuõng nhö vaäy. Trong ñaây, noùi nhaân duyeân, chaúng phaûi chæ hieän taïi khoâng coù phaân bieät maø chö Phaät quaù khöù nhieàu nhö caùt soâng Haèng do heát thaûy phaân bieät ñeàu döùt, neân

vaøo Voâ dö Nieát-baøn, khoâng coù moät tí phaùp coù ñònh töôùng coù theå phaân bieät. Heát thaûy phaùp roát raùo khoâng, vì vaøo cöûa nhö, phaùp taùnh, thöïc teá, theá neân noùi phaùp nhaân duyeân thaäm thaâm, vì vaøo ba cöûa aáy. Boà-taùt neân tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng coù phaân bieät nhö vaäy, tu Baùt- nhaõ Ba-la- maät khoâng coù phaân bieät, neân chöùng ñöôïc phaùp khoâng coù phaân bieät ñoù laø Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc.

----------o0o----------

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.